

UNIVERSITATEA „BABEȘ-BOLYAI”
CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE SOCIOLOGIE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ
ȘCOALA DOCTORALĂ DE SOCIOLOGIE

STRUCTURĂ ȘI DINAMICĂ SOCIO-OCUPAȚIONALĂ

REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT

Conducător de doctorat:

Prof. univ. dr. Traian Rotariu

Student-doctorand:

Ionaș Liliana Maria

2013

Cuprinsul tezei

<i>Lista casetelor</i>	4
<i>Lista figurilor</i>	4
<i>Lista tabelelor</i>	5
Introducere.....	8
<i>Tema, obiectivele și concluziile principale ale lucrării</i>	8
<i>Limite ale analizei întreprinse</i>	13

Partea întâi

Fundamentele teoretice și metodologice ale cercetărilor de stratificare și mobilitate socială. Perspective de abordare a mobilității și reproducerii sociale

Capitolul 1. Cadrul conceptual și metodologic al cercetărilor de stratificare și mobilitate socială. Factori personali și structurali ai mobilității și reproducerii sociale.....	16
1.1 <i>Noțiuni elementare, utilizate în analiza stratificării și mobilității sociale</i>	16
1.1.1 <i>Status. Prestigiu. Putere</i>	17
1.1.2 <i>Strat social</i>	19
1.1.3 <i>Stratificare, diferențiere și inegalitate socială</i>	20
1.1.4 <i>Mobilitate socială</i>	22
1.2 <i>Factori structurali ai mobilității sociale</i>	24
1.3 <i>Problematika claselor sociale</i>	27
1.3.1 <i>Elite</i>	33
1.3.2 <i>Clasa de mijloc</i>	35
1.3.3 <i>Proletariatul</i>	38
1.4 <i>Perspective teoretice de bază asupra stratificării și mobilității sociale</i>	41
1.4.1 <i>Perspectiva marxistă asupra inegalităților sociale</i>	41
1.4.2 <i>Perspectiva weberiană asupra claselor sociale</i>	44
1.4.3 <i>Încercări de sinteză între perspectiva marxistă și cea weberiană</i>	46
1.4.4 <i>Perspectiva funcționalistă asupra stratificării sociale</i>	47
1.4.5 <i>Stratificarea și mobilitatea socială, din perspectiva teoriei capitalului uman</i>	49
1.4.6 <i>Mobilitatea socială, din perspectiva teoriei jocurilor</i>	51
1.5 <i>Variabile și tehnici de stratificare socială</i>	52
1.5.1 <i>Tehnici de stratificare socială</i>	53
1.5.2 <i>Scheme de clasificare socială</i>	56
1.5.2.1 <i>Schema de clasificare socială Erikson-Goldthorpe-Portocarero</i>	56
1.5.2.2 <i>Schema de clasificare socială propusă de către Erik Olin Wright</i>	58
1.5.2.3 <i>Profesii și Categoriile Socio-Profesionale</i>	59
1.5.2.4 <i>Clasificarea Internațională Standard a Ocupațiilor</i>	60
1.5.3 <i>Scheme de clasificare a nivelurilor de educație</i>	61
1.6 <i>Aspecte metodologice controversate ale cercetărilor de stratificare și mobilitate socială</i>	63

Partea a doua

Mobilitate socială intergenerațională și homogamie educațională, în România, în a doua jumătate a secolului XX. Metodologie și rezultate

Capitolul 2. Aspecte metodologice ale analizei mobilității sociale intergeneraționale și a homogamiei educaționale, în România, în a doua jumătate a secolului XX.....	68
<i>Cadrul conceptual al analizei mobilității sociale intergeneraționale</i>	68
<i>Sursa datelor</i>	70
<i>Variabile incluse în analiză</i>	71
<i>Schema de clasificare a nivelurilor de educație</i>	72
<i>Schema de clasificare socială</i>	73
<i>Delimitarea populației investigate</i>	75
<i>Tehnici de analiză a mobilității sociale intergeneraționale</i>	76
Capitolul 3. Mobilitate educațională intergenerațională, în a doua jumătate a secolului XX.....	81
3.1 <i>Analiza relației dintre origine socială și nivelul de educație atins. Concluzii ale altor cercetători</i>	82

3.2 Analiza relației dintre origine socială și educație, în contextul societății românești, din a doua jumătate a secolului XX. Rezultate proprii.....	93
3.2.1 Rate absolute de mobilitate educațională intergenerațională, în comparație cu tații.....	102
3.2.2 Rate absolute de mobilitate educațională intergenerațională, în comparație cu mamele.....	113
3.2.3 Inegalitatea șanselor de acces la educație.....	123
3.2.4 Concluzii.....	135
Capitolul 4. Mobilitate socială intergenerațională, în a doua jumătate a secolului XX.....	140
4.1 Trenduri în mobilitatea socială intergenerațională. Rezultate ale unor investigații realizate în alte contexte naționale.....	142
4.2 Trenduri în mobilitatea socială intergenerațională, în România, în a doua jumătate a secolului XX. Rezultate ale propriei analize.....	161
4.2.1 Influența originii sociale și a nivelului de educație asupra ocupației.....	161
4.2.2 Rate absolute de mobilitate socială intergenerațională.....	170
4.2.3 Mobilitate socială relativă.....	189
4.2.4 Concluzii.....	196
Capitolul 5. Homogamie versus heterogamie educațională.....	201
Homogamie educațională, în România, în a doua jumătate a secolului XX.....	202
Concluzii.....	212
Concluzii și discuții.....	214
Tendențe în evoluția intensității relației între origine socială și nivelul de educație atins, între educație și ocupație și între origine socială și ocupație.....	214
Rate absolute de mobilitate educațională intergenerațională.....	217
Inegalitatea șanselor de acces la educație.....	218
Mobilitate socială intergenerațională absolută.....	219
Mobilitate socială relativă.....	222
Tendențe în evoluția homogamiei educaționale.....	222

Anexe

Anexe. Capitolul 3.....	225
Anexe. Capitolul 4.....	232
Anexe. Capitolul 5.....	235
Referințe bibliografice.....	238

Lista casetelor

Caseta 3.1. Model de analiză logliniară ierarhică, în care au fost incluse educația respondentului, educația tatălui, genul respondentului și cohorta de vârstă a respondentului.....	94
Caseta 3.2. Model de analiză logliniară ierarhică, în care au fost incluse educația respondentului, educația mamei, genul respondentului și cohorta de vârstă a respondentului.....	95
Caseta 3.3. Model de analiză logliniară ierarhică, în care au fost incluse ocupația tatălui, educația respondentului, genul respondentului și cohorta de vârstă a respondentului.....	97
Caseta 3.4. Model de analiză logliniară ierarhică, în care au fost incluse ocupația mamei, educația respondentului, genul respondentului și cohorta de vârstă a respondentului.....	98
Caseta 4.1. Model de analiză logliniară ierarhică, în care au fost incluse ocupația respondentului, ocupația tatălui, genul respondentului, cohorta de vârstă a respondentului și nivelul de educație al respondentului.....	162
Caseta 4.2. Model de analiză logliniară ierarhică, în care au fost incluse ocupația respondentului, ocupația mamei, genul respondentului, cohorta de vârstă a respondentului și nivelul de educație al respondentului.....	164

Lista figurilor

Figura 3.1. Evoluția numărului analfabeților, pe sexe, în perioada 1966-2002, în România.....	81
Figura 3.2. Intensitatea asocierii între educația părinților și educația respondenților de gen feminin și masculin.....	99

Figura 3.3. <i>Evoluția intensității asocierii între educația părinților și nivelul de educație atins</i>	100
Figura 3.4. <i>Intensitatea asocierii între ocupația părinților și nivelul de educație atins. Comparație între bărbații și femeile din diferite cohorte</i>	101
Figura 3.5. <i>Rate de mobilitate educațională intergenerațională, în comparație cu tații</i>	104
Figura 3.6. <i>Evoluția în timp a ratei totale a mobilității educaționale intergeneraționale, în comparație cu tații</i> ...	107
Figura 3.7. <i>Evoluția în timp a fluxurilor de mobilitate educațională intergenerațională. Nivel de educație al tatălui: fără școală.</i>	108
Figura 3.8. <i>Evoluția în timp a fluxurilor de mobilitate educațională intergenerațională. Nivel de educație al tatălui: cel mult 8 clase.</i>	109
Figura 3.9. <i>Evoluția în timp a fluxurilor de mobilitate educațională intergenerațională. Nivel de educație al tatălui: școală profesională sau echivalent.</i>	110
Figura 3.10. <i>Evoluția în timp a fluxurilor de mobilitate educațională intergenerațională. Nivel de educație al tatălui: liceu.</i>	111
Figura 3.11. <i>Evoluția în timp a fluxurilor de mobilitate educațională intergenerațională. Nivel de educație al tatălui: terțiar.</i>	112
Figura 3.12. <i>Rate de mobilitate educațională intergenerațională, în comparație cu mamele</i>	114
Figura 3.13. <i>Evoluția în timp a ratei mobilității educaționale intergeneraționale, în comparație cu mamele</i>	117
Figura 3.14. <i>Evoluția în timp a fluxurilor de mobilitate educațională intergenerațională. Nivel de educație al mamei: fără școală.</i>	119
Figura 3.15. <i>Evoluția în timp a fluxurilor de mobilitate educațională intergenerațională. Nivel de educație al mamei: cel mult 8 clase.</i>	119
Figura 3.16. <i>Evoluția în timp a fluxurilor de mobilitate educațională intergenerațională. Nivel de educație al mamei: școală profesională sau similar.</i>	121
Figura 3.17. <i>Evoluția în timp a fluxurilor de mobilitate educațională intergenerațională. Nivel de educație al mamei: liceu.</i>	122
Figura 4.1. <i>Populația activă, pe activități ale economiei naționale</i>	233
Figura 4.2. <i>Structura populației active, pe categorii socio-economice (% din populația activă)</i>	140
Figura 4.3. <i>Intensitatea asocierii între ocupația părinților/educația respondentului și ocupația respondentului. Comparație între bărbați și femei</i>	165
Figura 4.4. <i>Intensitatea asocierii între ocupația părinților și ocupația respondenților, după nivelul de educație al respondenților de gen feminin și masculin</i>	167
Figura 4.5. <i>Intensitatea asocierii între ocupația părinților/educația respondenților și ocupația respondenților de gen feminin și masculin din diferitele cohorte</i>	168
Figura 4.6. <i>Evoluția în timp a ratei totale de mobilitate socială intergenerațională</i>	176
Figura 4.7. <i>Fluxuri de ieșire. Originea socială: ocupații intermediare</i>	177
Figura 4.8. <i>Fluxuri de ieșire. Originea socială: agricultori</i>	178
Figura 4.9. <i>Fluxuri de ieșire. Originea socială: muncitori calificați</i>	179
Figura 4.10. <i>Fluxuri de ieșire. Originea socială: muncitori necalificați</i>	180
Figura 4.11. <i>Fluxuri de intrare. Categoria de destinație: ocupații superioare</i>	182
Figura 4.12. <i>Fluxuri de intrare. Categoria de destinație: ocupații intermediare</i>	183
Figura 4.13. <i>Fluxuri de intrare. Categoria de destinație: muncitori calificați</i>	184
Figura 4.14. <i>Fluxuri de intrare. Categoria de destinație: muncitori necalificați</i>	186
Figura 4.15. <i>Rate de mobilitate socială intergenerațională, în funcție de nivelul de educație atins</i>	187
Figura 5.1. <i>Evoluția în timp a structurii cuplurilor, după nivelul de educație al celor doi parteneri. Nivelul de educație al respondentului: cel mult 8 clase.</i>	209
Figura 5.2. <i>Evoluția în timp a structurii cuplurilor, după nivelul de educație al celor doi parteneri. Nivelul de educație al respondentului: școală profesională sau echivalent.</i>	210
Figura 5.3. <i>Evoluția în timp a structurii cuplurilor, după nivelul de educație al celor doi parteneri. Nivelul de educație al respondentului: liceu.</i>	210
Figura 5.4. <i>Evoluția în timp a structurii cuplurilor, după nivelul de educație al celor doi parteneri. Nivelul de educație al respondentului: post-secundar non-terțiar.</i>	211
Figura 5.5. <i>Evoluția în timp a structurii cuplurilor, după nivelul de educație al celor doi parteneri. Nivelul de educație al respondentului: terțiar.</i>	212

Lista tabelelor

Tabel 2.1. <i>Proporția respondenților, cu diferite niveluri de educație, din cadrul fiecărei categorii ocupaționale (% pe coloane)</i>	74
Tabel 3.1. <i>Testul χ^2 pentru asocierea între educația tatălui și educația respondentului</i>	226

Tabel 3.2. Testul χ^2 pentru asocierea între nivelul de educație al mamei și nivelul de educație al respondentului	226
Tabel 3.3. Testul χ^2 pentru asocierea între educația tatălui și educația respondentului, după genul respondentului	226
Tabel 3.4. Testul χ^2 pentru asocierea între educația mamei și educația respondentului, după genul respondenților	227
Tabel 3.5. Testul χ^2 pentru asocierea între nivelul de educație al tatălui și nivelul de educație al respondentului, după cohortă	227
Tabel 3.6. Testul χ^2 pentru asocierea între nivelul de educație al mamei respondentului și nivelul de educație al respondentului, după cohortă	228
Tabel 3.7. Intensitatea asocierii între educația părinților și nivelul de educație atins. Comparație între bărbați și femei	99
Tabel 3.8. Intensitatea asocierii între educația/ocupația părinților și nivelul de educație atins. Comparație între bărbații și femeile din diferite cohorte	229
Tabel 3.9. Tabel de asociere între nivelul de educație al tatălui și nivelul de educație al respondentului	102
Tabel 3.10. Procentul respondenților cu diferite niveluri de educație, după nivelul de educație al tatălui (% pe linii)	103
Tabel 3.11. Tabel de asociere între nivelul de educație al tatălui și nivelul de educație al respondentului, după genul respondentului	104
Tabel 3.12. Proporția respondenților cu diferite niveluri de educație, după nivelul de educație al tatălui, pe genuri (% pe linii)	105
Tabel 3.13. Tabel de asociere între educația tatălui și educația respondentului, după cohortă	107
Tabel 3.14. Proporția respondenților cu diferite niveluri de educație, după nivelul de educație al tatălui, pe cohorte (% pe linii)	108
Tabel 3.15. Tabel de asociere între nivelul de educație al mamei respondentului și nivelul de educație al respondentului	113
Tabel 3.16. Tabel de asociere între nivelul de educație al mamei și nivelul de educație al respondentului, după genul respondenților	114
Tabel 3.17. Proporția respondenților cu diferite niveluri de educație, după nivelul de educație al mamei, pe genuri (% pe linii)	115
Tabel 3.18. Tabel de asociere între nivelul de educație al mamei respondentului și nivelul de educație al respondentului, după cohortă	117
Tabel 3.19. Proporția respondenților cu diferite niveluri de educație, după nivelul de educație al mamei, pe cohorte (% pe linii)	118
Tabel 3.20. Rapoarte de șanse, de a fi atins mai degrabă un nivel de educație dat decât altul, ale respondenților care au avut o origine educațională dată, față de cei care au avut altă origine educațională	230
Tabel 3.21. Test de validitate a modelului de regresie logistică multinomială, construit pentru explicarea nivelului de educație al respondentului	125
Tabel 3.22. Test de concordanță cu datele empirice a modelului de regresie logistică multinomială, construit pentru explicarea nivelului de educație al respondenților	125
Tabel 3.23. Testul de semnificație Likelihood Ratio pentru contribuția predictorilor la explicarea nivelului de educație al respondenților	231
Tabel 3.24. Tabel de clasificare pentru estimarea acurateței predicției nivelului de educație al respondenților	231
Tabel 3.25. Predictorii ai lipsei educației formale	126
Tabel 3.26. Predictorii ai obținerii unei calificări de nivel inferior (școală profesională sau echivalent)	128
Tabel 3.27. Predictorii ai absolvirii liceului	130
Tabel 3.28. Predictorii ai absolvirii nivelului post-secundar non-terțiar de educație	132
Tabel 3.29. Predictorii ai absolvirii educației terțiare	134
Tabel 4.1. Testul χ^2 pentru asocierea între ocupația tatălui respondentului și ocupația respondentului	161
Tabel 4.2. Testul χ^2 pentru asocierea între nivelul de educație al respondentului și ocupația respondentului	161
Tabel 4.3. Testul χ^2 pentru asocierea între ocupația mamei și ocupația respondentului	162
Tabel 4.4. Intensitatea asocierii între ocupația părinților/nivelul de educație atins și ocupație. Comparație între bărbați și femei	165
Tabel 4.5. Intensitatea asocierii între ocupația părinților și ocupația respondentului, atât după gen, cât și după nivelul de educație atins	166
Tabel 4.6. Intensitatea asocierii între ocupația părinților/educația respondentului și ocupația respondentului, atât după gen, cât și după cohortă	168
Tabel 4.7. Tabel de asociere între ocupația tatălui și ocupația respondentului	170
Tabel 4.8. Fluxuri de mobilitate socială. Ieșiri din fiecare categorie socială de origine (% pe linii)	170
Tabel 4.9. Fluxuri de mobilitate socială. Intrări în cadrul fiecărei categorii sociale de destinație (% pe coloane)	171
Tabel 4.10. Tabel de asociere între ocupația tatălui și ocupația respondentului, după genul respondenților	172
Tabel 4.11. Fluxuri de mobilitate socială. Ieșiri din fiecare categorie socială de origine. Comparație între femei și bărbați (% pe linii)	173

Tabel 4.12. Fluxuri de mobilitate socială. Intrări în fiecare categorie socială de destinație. Comparație între respondenții de gen feminin și cei de gen masculin (% pe coloane).....	174
Tabel 4.13. Tabel de asociere între ocupația tatălui și ocupația respondentului, după cohorta de vârstă a respondentului.....	175
Tabel 4.14. Fluxuri de mobilitate socială absolută. Ieșiri din fiecare categorie socială de origine. Comparație între cohorte (% pe linii).....	177
Tabel 4.15. Fluxuri de mobilitate socială. Intrări în fiecare categorie socială de destinație. Comparație între cohorte (% pe coloane).....	181
Tabel 4.16. Tabel de asociere între ocupația tatălui respondentului și ocupația respondentului, după nivelul de educație al respondentului.....	187
Tabel 4.17. Fluxuri de mobilitate socială. Ieșiri din fiecare categorie socială de origine, după nivelul de educație al respondentului (% pe linii).....	188
Tabel 4.18. Test de validitate a modelului de regresie logistică multinomială, construit pentru explicarea ocupației respondentului.....	189
Tabel 4.19. Test de semnificație Likelihood Ratio pentru contribuția predictorilor la explicarea ocupației respondentului.....	234
Tabel 4.20. Test de concordanță cu datele empirice a modelului de regresie logistică multinomială, construit pentru explicarea ocupației respondentului.....	190
Tabel 4.21. Tabel de clasificare pentru estimarea acurateței predicției ocupației respondentului.....	234
Tabel 4.22. Predictorii ai apartenenței la categoria ocupațiilor superioare.....	191
Tabel 4.23. Predictorii ai apartenenței la categoria ocupațiilor intermediare.....	192
Tabel 4.24. Predictorii ai apartenenței la categoria agricultorilor.....	193
Tabel 4.25. Predictorii ai apartenenței la categoria muncitorilor necalificați.....	195
Tabel 5.1. Testul χ^2 pentru asocierea între educația respondentului și educația partenerului conjugal.....	203
Tabel 5.2. Tabel de asociere între nivelul de educație al respondentului și nivelul de educație al partenerului conjugal.....	203
Tabel 5.3. Structura cuplurilor după nivelul de educație al celor doi parteneri (% pe linii).....	204
Tabel 5.4. Testul χ^2 pentru asocierea între educația respondentului și educația partenerului conjugal, după genul respondentului.....	236
Tabel 5.5. Tabel de asociere între educația respondentului și educația partenerului conjugal, după genul respondentului.....	205
Tabel 5.6. Structura cuplurilor după nivelul de educație al partenerilor, după genul respondentului (% pe linii).....	206
Tabel 5.7. Testul χ^2 pentru asocierea între educația respondentului și educația partenerului conjugal, după cohorta de vârstă a respondentului.....	237
Tabel 5.8. Intensitatea asocierii între educația respondentului și educația partenerului conjugal, după cohorta de vârstă a respondentului (3 cohorte).....	206
Tabel 5.9. Intensitatea asocierii între educația respondentului și educația partenerului conjugal, după cohorta de vârstă a respondentului (7 cohorte).....	207
Tabel 5.10. Tabel de asociere între nivelul de educație al respondentului și nivelul de educație al partenerului conjugal, după cohorta de vârstă a respondentului.....	207
Tabel 5.11. Structura cuplurilor după nivelul de educație al partenerilor, după cohorta de vârstă a respondentului (% pe linii).....	208

Cuvinte-cheie: structură socială, status, mobilitate socială, fluxuri de mobilitate socială, trenduri în mobilitatea socială, origine socială, destinație socială, influența originii sociale asupra ocupației, influența originii sociale asupra nivelului de educație atins, relația dintre nivelul de educație atins și ocupație, cohortă, reproducție socială, fluiditate socială, inegalități sociale, clasă socială, închidere socială, frontiere sociale, distanță socială, mobilitate educațională, reproducție educațională, homogamie educațională

Tema, obiectivele și concluziile principale ale lucrării

Lucrarea de față își propune să analizeze evoluția mobilității sociale intergeneraționale, în România, în a doua jumătate a secolului XX. Chauvel (2001, p.338) sugerează că, în comparație cu studierea mobilității intrageneraționale, „analiza mobilității sociale intergeneraționale pare a fi mai potrivită, pentru a surprinde schimbările, pe termen lung”, care au afectat structura socială. Grusky și colaboratorii săi (2008, p.1) consideră că cercetătorii care au analizat mobilitatea socială au fost preocupați, în mod obsesiv, să descopere tendințe, de lungă durată, în evoluția acestui proces. *Structură și dinamică socio-ocupațională* se încadrează în categoria unor astfel de încercări, de a identifica trenduri în mobilitatea socială intergenerațională. Pornind de la analiza asocierii între categoria ocupațională a tatălui și categoria ocupațională a fiilor/fiicelor, care s-au născut în diferite perioade, am urmărit decelarea tendințelor de evoluție a mobilității sociale intergeneraționale, în România, în cursul celei de-a doua jumătăți a secolului XX. Aceasta, în condițiile în care, în țara noastră, sunt destul de puține evaluări de acest gen. Situația poate fi pusă pe seama lipsei unor date publice, demne de încredere, care să permită analiza trendurilor în mobilitatea socială intergenerațională.

Recensămintele populației, efectuate în România, în a doua jumătate a secolului XX, au evidențiat o serie de mutații produse în structura socio-ocupațională a populației active. Imaginea de ansamblu, conturată de datele recensămintelor, este, însă, una săracă. Acestea reușesc să ofere indicii, cu privire la expansiunea sau declinul unor categorii socio-ocupaționale, în a doua jumătate a secolului XX, dar nu precizează prea multe, despre cine sunt cei care și-au schimbat poziția socială, de la o generație la alta. Unul dintre obiectivele prezentei lucrări îl reprezintă tocmai evidențierea principalelor fluxuri de mobilitate socială intergenerațională, din a doua jumătate a secolului XX.

Structură și dinamică socio-ocupațională cuprinde două părți. În prima parte a lucrării, care include un singur capitol, *Cadrul conceptual și metodologic al cercetărilor de stratificare și mobilitate socială. Factori personali și structurali ai mobilității și reproducției sociale*, precizez principalele concepte și orientări teoretice, utilizate în analiza mobilității și reproducției sociale, precum și câteva aspecte generale, de ordin metodologic, ale cercetărilor de stratificare și mobilitate socială.

Analiza mobilității educaționale și ocupaționale intergeneraționale, în România, în a doua jumătate a secolului XX, reprezintă scopul principal al celei de-a doua părți a lucrării. Cadrul conceptual și metodologic al analizei a fost acela al claselor sociale (Erikson și

Goldthorpe, 1993), înțelese ca niște variabile discrete. Studiul realizat se bazează, în principiu, pe analiza unor tabele de mobilitate socială intergenerațională, construite cu ajutorul datelor unor sondaje efectuate la nivel național, în perioada 1995-2008. Analizele statistice, din această parte a lucrării, au fost efectuate cu ajutorul programului SPSS.

În partea a doua a lucrării, am analizat câteva aspecte ale mobilității și reproducției educaționale și ocupaționale, pe care le-am identificat în literatura de specialitate. O temă fundamentală a studiilor consultate a fost aceea a evoluției fluidității sociale, în cursul secolului XX. În urma comparației unor societăți sau perioade istorice diferite, din perspectiva intensității relației dintre origine și destinație socială, numeroși autori au caracterizat societățile investigate ca fiind mai mult sau mai puțin fluide. Cei mai mulți dintre aceștia au analizat relația dintre origine socială și ocupație în paralel cu relația dintre origine socială și nivelul de educație atins și cu aceea dintre nivelul de educație atins și ocupație. Intensitatea acestor trei relații nu a avut o evoluție convergentă, în toate societățile investigate. În multe dintre societățile dezvoltate, cercetările au evidențiat o tendință de slăbire a influenței originii sociale asupra destinației sociale și de creștere a importanței educației, în raport cu originea socială, în procesul de alocare a statusului, în cursul secolului XX. În alte societăți, cercetătorii au descoperit că intensitatea fiecăreia din cele trei relații a scăzut, în cursul secolului XX. Unii autori au ajuns la concluzia că slăbirea legăturii dintre origine socială și nivelul de educație atins a condus și la reducerea influenței originii sociale asupra ocupației. După cum au evidențiat unele investigații, creșterea fluidității sociale a fost influențată de modificarea limitelor diferitelor categorii sociale, ca urmare a trecerii de la o societate predominant agricolă la una industrializată, apoi la societatea post-industrială. Au existat și societăți, în care fluiditatea socială a fost constantă, în decursul unor lungi perioade, precum și altele, în care cercetările au pus în lumină existența unor fluctuații, fără o tendință clară, în regimul mobilității sociale intergeneraționale.

O altă temă, abordată de către diverși cercetători, a fost aceea a inegalităților sociale în fața educației. Cele mai multe dintre investigații au demonstrat că, în ciuda expansiunii educației și democratizării accesului la nivelurile inferioare de educație, inegalitățile sociale, în privința șanselor de acces la educația superioară, s-au menținut, în cursul secolului XX, chiar dacă au scăzut, în timp. După cum au indicat rezultatele unor cercetări, nici măcar regimurile comuniste nu au reușit să elimine inegalitatea șanselor de acces la educația superioară, între tinerii proveniți din medii sociale defavorizate și cei proveniți din categoriile superioare.

Un alt aspect, de interes major pentru cercetătorii care au analizat mobilitatea socială intergenerațională, a fost evoluția amplitudinii acestui proces, în cursul secolului XX. În multe

societăți dezvoltate, rata totală de mobilitate socială intergenerațională a crescut, pentru generațiile născute după cel de-al doilea război mondial, în comparație cu generațiile anterioare. Însă numeroși cercetători au constatat că, în ciuda accentuării mobilității sociale absolute, inegalitățile sociale, pe planul accesului la poziții sociale dezirabile, s-au menținut, în cursul secolului XX. Unele investigații au fost centrate pe analiza fluxurilor de mobilitate socială intergenerațională și a relației dintre mobilitatea socială intergenerațională și dezvoltarea economică. Numeroși autori au pus transformarea structurii sociale pe seama schimbărilor, de natură economică, produse în cursul secolului XX. Unii dintre aceștia au argumentat că expansiunea educației a fost o precondiție a modificării structurii sociale. În multe dintre statele dezvoltate, categoria managerilor și a specialiștilor cu ocupații intelectuale, precum și categoria lucrătorilor non-manuali, de rutină, au cunoscut expansiunea, în cursul secolului XX, în vreme ce categoria agricultorilor și categoria muncitorilor necalificați au scăzut, ca pondere, în structura socio-ocupațională a populației active. În cele mai multe dintre societățile investigate, categoria muncitorilor calificați s-a extins, în cursul secolului XX, în vreme ce, în unele state cu o economie avansată, precum Marea Britanie, cercetările au evidențiat un declin numeric al acestei categorii sociale.

În capitolul al doilea al lucrării, *Aspecte metodologice ale analizei mobilității sociale intergeneraționale și a homogamiei educaționale, în România, în a doua jumătate a secolului XX*, justific opțiunea pentru cadrul conceptual și metodologic al claselor sociale, în analiza mobilității sociale intergeneraționale, precizez sursa datelor și variabilele incluse în analiză, clarific modul în care am delimitat populația investigată și prezint schema de clasificare socială și a nivelurilor de educație, la care am recurs. Acest capitol cuprinde și câteva referiri la tehnicile de analiză a mobilității sociale intergeneraționale.

În capitolul al treilea, *Mobilitate educațională intergenerațională, în a doua jumătate a secolului XX*, am urmărit să determin care a fost amploarea mobilității educaționale intergeneraționale, în România, și cum a evoluat aceasta, în a doua jumătate a secolului XX. Un alt obiectiv al acestui capitol a fost identificarea unor tendințe în evoluția inegalității șanselor de acces la educația terțiară, în România, în a doua jumătate a secolului XX. Una dintre ipotezele de la care am pornit a fost că expansiunea educației a generat o creștere progresivă a ratei totale de mobilitate educațională intergenerațională ascendentă, în a doua jumătate a secolului XX. Datele empirice nu susțin această ipoteză. Persoanele din generațiile născute în perioada 1965-1984 au fost mobile educațional ascendent, față de părinții lor, într-o proporție mai mare decât persoanele din generațiile născute în perioada 1911-1944, dar în mai mică măsură decât cele din generațiile născute în perioada 1945-

1964. Ipoteza că mobilitatea educațională intergenerațională ascendentă a femeilor a fost mai pronunțată decât a bărbaților a fost infirmată de datele empirice. În schimb, acestea susțin ipoteza că, în ciuda expansiunii educației, inegalitățile sociale, în privința șanselor de acces la educația terțiară, s-au menținut, chiar dacă au scăzut, în a doua jumătate a secolului XX. Persoanele ai căror părinți au finalizat studiile superioare au avut șanse mai mari de a absolvi mai degrabă educația terțiară decât educația generală, față de persoanele care au avut altă origine educațională. La nivelul terțiar de educație, amploarea reproducției educaționale intergeneraționale a crescut, progresiv, de la generațiile născute în perioada 1911-1944, până la cele născute în perioada 1965-1984. Indivizii proveniți din categoria cadrelor de conducere și a specialiștilor cu ocupații intelectuale au fost avantajați, din perspectiva șanselor de a absolvi mai degrabă studiile superioare decât educația generală, în comparație cu aceia care au avut altă origine socială. Față de bărbați, femeile au avut șanse mai reduse de a urma mai degrabă educația terțiară decât educația generală.

În cel de-al patrulea capitol al lucrării, *Mobilitate socială intergenerațională, în a doua jumătate a secolului XX*, am urmărit să măsoar amploarea mobilității sociale intergeneraționale, să identific posibile trenduri în evoluția acesteia, să evidențiez fluxurile de mobilitate socială intergenerațională. După cum apreciază Erikson și Goldthorpe (1993, p.2), mobilitatea socială este un proces social fundamental, care, în societățile dezvoltate, realizează legătura între structura socială, rezultată în urma diviziunii muncii, și acțiunea socială. În opinia celor doi autori, analiza fluxurilor de mobilitate socială poate evidenția schimbările care au afectat, în timp, structura socială, precum și existența unor afinități sau disjunții, între diferitele categorii sociale. Nivelul ridicat al imobilității sociale intergeneraționale, specific unor categorii sociale, poate indica o tendință de reproducție socială, de limitare a accesului altora în cadrul acestor categorii sociale, de menținere a unor frontiere sociale.

Datele analizate au evidențiat o tendință accentuată de reproducție socială, atât în categoria cadrelor de conducere și a specialiștilor cu ocupații intelectuale, cât și în aceea a muncitorilor calificați, în a doua jumătate a secolului XX. În categoria ocupațiilor superioare, nivelul imobilității sociale intergeneraționale a fost ridicat și relativ constant, în această perioadă. Aceste constatări sugerează că anumite frontiere sociale au persistat, în România, în a doua jumătate a secolului XX. Tendința de transmitere intergenerațională a statusului a fost mai slabă, în categoria agricultorilor, în categoria ocupațiilor non-manuale, de rutină, și în categoria muncitorilor necalificați, față de categoria ocupațiilor superioare sau a muncitorilor calificați.

Una dintre ipotezele formulate a fost că, în România, în a doua jumătate a secolului XX,

muncitorii au avut originea socială, în proporția cea mai mare, în categoria agricultorilor. Analiza fluxurilor de mobilitate socială intergenerațională, care au intrat în fiecare categorie socială de destinație, a pus în lumină faptul că, în România, în a doua jumătate a secolului XX, agricultorii au avut, în mod predominant, origine agricolă. Muncitorii calificați din generațiile născute în perioada 1934-1954 au fost, predominant, descendenții agricultorilor, în vreme ce aceia din generațiile născute în perioada 1955-1975 au avut originea socială, în proporția cea mai mare, în categoria muncitorilor calificați. Muncitorii necalificați din generațiile născute în perioada 1934-1964 au provenit, în mod predominant, din aceeași categorie socială, pe când cei din cohorta 1965-1975 au fost recrutați, în proporția cea mai însemnată, din categoria muncitorilor calificați. Membrii categoriei ocupațiilor superioare, din generațiile născute în perioada 1945-1975, au provenit, în proporția cea mai mare, din categoria muncitorilor calificați. Persoanele cu ocupații non-manuale, de rutină, din cohorta 1934-1944, au avut, în mod predominant, origine agricolă, cele din cohorta 1945-1954 au fost recrutate, într-o proporție similară, din categoria agricultorilor și din categoria muncitorilor calificați, iar cele din generațiile născute în perioada 1955-1975 au provenit, în proporția cea mai mare, din categoria muncitorilor calificați.

Șansele de a accede mai degrabă în categoria ocupațiilor superioare decât în categoria muncitorilor calificați au fost mai ridicate pentru absolvenții educației terțiare decât pentru cei care au atins un nivel mai scăzut de educație. În comparație cu bărbații, femeile au avut șanse mai mari de a ajunge mai degrabă în categoria ocupațiilor superioare decât în categoria muncitorilor calificați. Persoanele ale căror mame au avut ocupații superioare sau intermediare au fost avantajate, din perspectiva șanselor de a accede mai degrabă în categoria ocupațiilor superioare decât în categoria muncitorilor calificați, în comparație cu cele ale căror mame au fost muncitori necalificați.

În capitolul al cincilea al lucrării, *Homogamie versus heterogamie educațională*, am analizat evoluția nivelului homogamiei educaționale, în România, în a doua jumătate a secolului XX. Am descoperit că amploarea homogamiei educaționale totale a scăzut puțin, de la generațiile născute în perioada 1915-1944, până la cele născute în perioada 1965-1984. Un obiectiv al acestui capitol a fost identificarea unor proximități și distanțe sociale, așa cum sunt reflectate acestea de alegerea partenerului conjugal. Am constatat că proporția cuplurilor homogame educațional a fost apropiată de aceea a cuplurilor heterogame, că homogamia educațională a fost mai accentuată la extremele ierarhiei nivelurilor de educație și că, în situația heterogamiei educaționale, au predominat cuplurile în care partenerii conjugali aveau un nivel apropiat de educație. O altă constatare a fost că, în cazul cuplurilor formate din

persoane cu un nivel diferit de educație, a predominat modelul tradițional, în care femeia are un nivel de educație mai scăzut, în comparație cu bărbatul. Modul în care respondenții născuți în perioada 1915-1984 și-au ales partenerul conjugal reflectă o tendință de asemănare a partenerilor, după nivelul de educație atins, dar și probabilitatea ca interacțiunile sociale să fie mai frecvente și mai strânse, între persoanele care au un nivel de educație similar sau apropiat, decât între cele care diferă foarte mult, sub aspect educațional.

Limite ale analizei întreprinse

Prima problemă pe care am întâmpinat-o, în încercarea de a identifica trenduri în mobilitatea socială intergenerațională, în România, în a doua jumătate a secolului XX, a fost aceea a accesului la datele unor sondaje, realizate pe eșantioane reprezentative, la nivel național, care să permită analiza relației dintre origine socială și educație, dintre educație și ocupație și dintre origine socială și ocupație. Din păcate, astfel de baze de date, la care accesul să fie gratuit, sunt puține, în România. Barometrul de Opinie Publică al Fundației „Soros” România a fost principala sursă a datelor utilizate în analiză. Din nefericire, acest sondaj a fost realizat în cursul unei perioade relativ scurte, după care, în 2007, a fost sistat. Datele incluse în analiză au fost extrase din diferite ediții ale acestui sondaj, efectuate în perioada 1998-2007. O altă sursă a datelor utilizate în analiza mobilității educaționale intergeneraționale a fost sondajul „Comportamente de alegere ale populației”, coordonat, în 1995, de către profesorul universitar Dumitru Sandu. O a treia sursă a datelor analizate a fost sondajul European Social Survey. Din păcate, România nu a participat, până în prezent, decât la două dintre edițiile acestui sondaj, ediția a treia și ediția a patra. Una dintre limitele analizei trendurilor în mobilitatea socială intergenerațională este legată de volumul redus al datelor disponibile și de perioada relativ scurtă, pe care o acoperă acestea. Cu scopul de a identifica posibile trenduri în mobilitatea socială intergenerațională, am recurs la gruparea respondenților în cohorte¹ de vârstă, în funcție de perioada în care au urmat educația formală sau în care au intrat pe piața muncii și în funcție de schimbările majore, de natură economică și politică, produse în România, în cursul secolului XX. O limită a analizei întreprinse constă în faptul că datele, pe care le-am reținut în analiza mobilității sociale intergeneraționale, nu reflectă structura reală a societății românești, din a

¹ Noțiunea de cohortă a fost preluată, în sociologie, din demografie. În demografie, după cum arată Trebici (1975), cohorta desemnează un ansamblu de persoane, care au suferit același eveniment demografic (naștere, căsătorie sau altele), într-un interval de timp dat. În studiile de mobilitate socială, termenul de cohortă este utilizat, de obicei, cu sensul de persoane, care s-au născut într-un interval de timp dat.

două jumătate a secolului XX. Diferențele, între structura socială redată de datele sondajelor și cea reală, au fost generate, în principal, de mortalitatea diferențială și de migrație. La acestea, se mai adaugă faptul că am limitat analiza la respondenții pentru care erau disponibile informații, atât despre educația sau ocupația proprie, cât și despre originea lor socială sau educațională, care aveau vârsta cuprinsă între 25 și 84 de ani, în cazul analizei mobilității educaționale intergeneraționale, sau între 34 și 64 de ani, în cazul analizei mobilității socio-ocupaționale intergeneraționale.

Un alt aspect problematic al analizei mobilității sociale intergeneraționale este acela că ocupația respondenților și ocupația taților acestora nu au fost înregistrate, în sondajele la care am recurs, în stadii analoge ale carierei lor profesionale. Faptul că ocupația și nivelul de educație au fost măsurate cu ajutorul unor scale diferite, de la un sondaj la altul, a condus la dificultăți de echivalare a acestora. Schema de clasificare a nivelurilor de educație, pe care am utilizat-o în analiză, cuprinde șase categorii: fără educație formală, cel mult opt clase, școală profesională sau echivalent, liceu, educație post-secundară non-terțiară și educație terțiară. În analiză, am utilizat o schemă de clasificare socială cu cinci categorii, rezultate în urma combinării unora dintre grupele majore de ocupații, din Clasificarea Internațională Standard a Ocupațiilor, pe baza asemănării, după nivelul de educație și tipul activităților desfășurate de membrii acestora. Schema de clasificare socială utilizată cuprinde următoarele categorii: ocupații superioare (cadre de conducere și specialiști cu ocupații intelectuale), ocupații intermediare (tehnicieni, maiștri, funcționari administrativi, de nivel inferior, și lucrători operativi în comerț și servicii), agricultori, muncitori calificați (meșteșugari, mecanici reparatori, operatori la mașini și instalații și asamblori) și muncitori necalificați. Întrucât am recurs la grupări ocupaționale atât de largi, este posibil să fi supraestimat nivelul reproducerii sociale din anumite categorii socio-ocupaționale și să fi subestimat amploarea mobilității sociale totale, ca urmare a faptului că nu am surprins și deplasările între poziții sociale din cadrul aceleiași grupări largi de ocupații².

² Goodman (1965) susține că amploarea reproducerii sociale sau a mobilității sociale depinde, întotdeauna, de clasificarea particulară, utilizată pentru a descrie distribuția socială a indivizilor. Ganzeboom și Luijkx (2004b, p.119) au remarcat că, întrucât e posibil ca, în sondaje, rata non-răspunsurilor să fie mai ridicată, în rândul celor cu un status coborât și în rândul celor mobili, e posibil ca anumite trenduri în mobilitatea socială, reflectate de datele sondajelor, să fie subestimate.

Bibliografie selectivă

- Aldridge, S. (2001), „Social Mobility. A Discussion Paper”, Performance and Innovation Unit, London, April 2001
- Baker, D.P. (2011), „Forward and backward, horizontal and vertical: Transformation of occupational credentialing in the schooled society”, în *Research in Social Stratification and Mobility*, **29**, 1, pp.5-29
- Barone, C. (2009), „A new look at schooling inequalities in Italy and their trends over time”, în *Research in Social Stratification and Mobility*, **27**, pp.92-109
- Barone, C. (2011), „Some Things Never Change: Gender Segregation in Higher Education across Eight Nations and Three Decades”, în *Sociology of Education*, **84**, 2, pp.157-176
- Beller, E. (2009), „Bringing Intergenerational Social Mobility into the Twenty-first Century: Why Mothers Matter”, în *American Sociological Review*, **74**, pp.507-528
- Bergman, M.M.; Joye, D. (2001), „Comparing Social Stratification Schemas: CAMSIS, CSP-CH, Goldthorpe, ISCO-88, Treiman, and Wright”, în *Cambridge Studies in Social Research*, Cambridge
- Bernardi, F.; Garrido, L. (2008), „Is There a New Service Proletariat? Post-industrial Employment Growth and Social Inequality in Spain”, în *European Sociological Review*, **24**, 3, pp.299-313
- Biblarz, T.J.; Bengston, V.L.; Bucur, A. (1996), „Social Mobility Across Three Generations”, *Journal of Marriage and the Family*, **58**, 1, pp.188-200
- Birkelund, G.E. (2006), „Welfare states and social inequality: Key issues in contemporary cross-national research on social stratification and mobility”, în *Research in Social Stratification and Mobility*, **24**, pp.333-351
- Blau, P.M.; Duncan, O.D. (with the collaboration of Andrea Tyree) (1994), „Measuring the Status of Occupations”, în Grusky, D.B. (ed.), *Social Stratification. Class, Race, and Gender in Sociological Perspective*, Boulder/San Francisco/Oxford, Westview Press, pp.204-208
- Bosc, S. (2001), *Stratification et classes sociales. La société française en mutation*, Paris, Nathan, 4e edition
- Boudon, R. (1998), *Efecte perverse și ordine socială*, București, Editura Eurosong&Book
- Boudon, R. (2000), „Mobilité sociale et démocratisation de l'enseignement: analyse de simulation”, în Mendras, H.; Oberti, M., *Le sociologue et son terrain. Trente recherches exemplaires*, Paris, Armand Colin/HER, pp.253-259
- Bourdieu, P. (1979), *La distinction*, Paris, Les Éditions de Minuit
- Bourdieu, P. (1986), *Economia bunurilor simbolice*, București, Editura Meridiane
- Bourdieu, P. (1987), „What Makes a Social Class? On the Theoretical and Practical Existence of Groups”, în *Berkeley Journal of Sociology*, **32**, pp.1-17
- Bourdieu, P. (1995), *Outline of a Theory of Practice*, Cambridge, Cambridge University Press
- Bourdieu, P. (1999), *Rațiuni practice. O teorie a acțiunii*, București, Editura Meridiane
- Bras, H.; Kok, J.; Mandemakers, K. (2010), „Sibship size and status attainment across contexts: Evidence from the Netherlands, 1840-1925”, în *Demographic Research*, **23**, Article 4, pp.73-104
- Breen, R. (2007), „Educational Expansion and Social Mobility in the Twentieth Century”, <http://www.yale.edu/ciqle/INAUGURAL%20PAPERS/BreenBinder.pdf>, accesat în 19.02.2013
- Breen, R.; Luijkx, R. (2004), „Social Mobility in Europe between 1970 and 2000”, în Breen, R. (ed.), *Social Mobility in Europe*, Oxford, Oxford University Press, pp.37-75
- Breen, R.; Luijkx, R.; Müller, W.; Pollak, R. (2009), „Nonpersistent Inequality in Educational Attainment: Evidence from Eight European Countries”, în *American Journal of Sociology*, **114**, 5, pp.1475-1521
- Breen, R.; Luijkx, R.; Müller, W.; Pollak, R. (2010), „Long-term Trends in Educational Inequality in Europe: Class Inequalities and Gender Differences”, în *European Sociological Review*, **26**, 1, pp.31-48
- Brooks, C.; Svallfors, S. (2010), „Why does class matter? Policy, attitudes, mechanisms, and the case of the Nordic countries”, în *Research in Social Stratification and Mobility*, **28**, pp.199-213
- Buchholz, S.; Hofäcker, D.; Mills, M.; Blossfeld, H.-P.; Kurz, K.; Hofmeister, H. (2009), „Life Courses in the Globalization Process: The Development of Social Inequalities in Modern Societies”, în *European Sociological Review*, **25**, 1, pp.53-71
- Bukodi, E.; Dex, S. (2010), „Bad Start: Is There a Way Up? Gender Differences in the Effect of Initial Occupation on Early Career Mobility in Britain”, în *European Sociological Review*, **26**, 4, pp.431-446
- Bukodi, E.; Goldthorpe, J.H. (2010), „Market versus Meritocracy: Hungary as a Critical Case”, în *European Sociological Review*, **26**, 6, pp.655-674

- Cazacu, H. (1974), *Mobilitate socială*, București, Editura Academiei Republicii Socialiste România
- Chan, T.W.; Boliver, V. (2011), „Social Mobility over three generations in Britain”, în *Sociology Working Papers*, Paper Number 2011-04, University of Oxford, disponibil la <http://www.sociology.ox.ac.uk/documents/working-papers/2011/wp2011-04.pdf>, accesat în 19.02.2013
- Chan, T.W.; Goldthorpe, J.H. (2010), „Social status and cultural consumption”, în Chan, T.W. (ed.), *Social Status and Cultural Consumption*, Cambridge, Cambridge University Press, pp.1-27
- Chauvel, L. (1997), *Evolution du système de stratification sociale et succession des cohortes. Grandeur et décadence des générations dans la société Française des trente glorieuses à nos jours*, thèse pour le doctorat de sociologie, Université des Sciences et Technologies de Lille (Lille I)
- Chauvel, L. (2001), „Le retour des classes sociales?”, în *Revue de l'OFCE*, **79**, pp.315-359
- Chauvel, L. (2006), „Are social classes really dead? A French paradox in class dynamics”, în Theborn, G. (ed.), *Inequalities of the World*, London, Verso, pp.295-317
- Cherkaoui, M. (1997a), „Stratificarea”, în Boudon, R. (coord.), *Tratat de sociologie*, București, Editura Humanitas, pp.111-174
- Cherkaoui, M. (1997b), „Mobilitatea”, în Boudon, R. (coord.), *Tratat de sociologie*, București, Editura Humanitas, 1997, pp.175-219
- Clogg, C.C.; Rudas, T.; Xi, L. (1995), „A New Index of Structure for the Analysis of Models for Mobility Tables and Other Cross-Classifications”, *Sociological Methodology*, **25**, pp.197-222
- Coenen-Huther, J. (2007), *Sociologia elitelor*, Iași, Editura Polirom
- Comșa, M. I. (1999), „Iluzia clasei de mijloc”, în Berevoescu, I.; Chiribucă, D.; Comșa, M.I.; Grigorescu, N.; Aldea Lăzăroiu, A.; Lăzăroiu, S.; Pană, M.; Pop, L.; Stănculescu, M.S., *Fețele schimbării. Români și provocările tranziției*, București, Editura Nemira, pp.240-248
- Corrado, G.; Corrado, L. (2011), „Moving down the social ladder: analysing the relationship between status and regional inequality in the UK”, *Cambridge Journal of Regions, Economy and Society*, **4**, pp.107-122
- Crompton, R. (2008), *Class and Stratification*, Cambridge, Polity Press
- Cucu, A.-S.; Culic, I. (2012), „Procese de configurare a claselor sociale în România. O analiză relațională a căsătoriilor pentru cinci generații”, în Rotariu, T.; Voineagu, V. (coord.), *Inerție și schimbare. Dimensiuni sociale ale tranziției în România*, Iași, Editura Polirom, pp.161-178
- Cuin, H. (1993), *Les sociologues et la mobilité sociale*, Paris, Presses Universitaires de France
- Davis, K.; Moore, W.E. (1994), „Some Principles of Stratification”, în Grusky, D.B. (ed.), *Social Stratification. Class, Race, and Gender in Sociological Perspective*, Boulder/San Francisco/Oxford, Westview Press, pp.39-46
- Devine, F. (1997), *Social class in America and Britain*, Edinburgh, Edinburgh University Press
- Dribe, M.; Van Bavel, J.; Campbell, C. (2012), „Social mobility and demographic behavior: Long term perspectives”, în *Demographic Research*, **26**, Article 8, pp.173-190
- Duncan, O.D.; Hodge, R.W. (1963), „Education and Occupational Mobility. A Regression Analysis”, *The American Journal of Sociology*, **68**, 6, pp.629-644
- Erikson, R.; Goldthorpe, J.H. (1992), „The CASMIN Project and the American Dream”, *European Sociological Review*, **8**, 3, pp.283-305
- Erikson, R.; Goldthorpe, J.H. (1993), *The Constant Flux. A Study of Class Mobility in Industrial Societies*, Oxford, Clarendon Press
- Featherman, D.L.; Hauser, R.M. (1994), „A Refined Model of Occupational Mobility”, în Grusky, D.B. (ed.), *Social Stratification. Class, Race, and Gender in Sociological Perspective*, Boulder/San Francisco/Oxford, Westview Press, pp.265-275
- Fitoussi, J.-P.; Rosanvallón, P. (1999), *Noua epocă a inegalităților*, Iași, Editura Institutul European
- Fonseca, H.A.; Guimarães, P.E. (2009), „Social mobility in Portugal (1860-1960): operative issues and trends”, *Continuity and Change*, **24**, 3, pp.513-546
- Forsé, M. (2000), „Capital social et emploi”, în Mendras, H.; Oberti, M., *Le sociologue et son terrain. Trente recherches exemplaires*, Paris, Armand Colin/HER, pp.187-201
- Ganzeboom, H.B.G. (2010), A New International Socio-Economic Index [ISEI] of Occupational Status for the International Standard Classification of Occupation 2008 [ISCO-08] Constructed with Data from the ISSP 2002-2007, With an analysis of quality of occupational measurement in ISSP, paper presented at Annual Conference of International Social Survey Programme, Lisbon, May 1 2010, <http://home.fsw.vu.nl/HBG.Ganzeboom/pdf/2010->

- ganzeboom-isei08-issp-lisbon-(paper).pdf, accesat în 20.08.2012
- Ganzeboom, H.B.G.; Luijkx, R. (2004a), „Recent Trends in Intergenerational Occupational Class Reproduction in the Netherlands 1970-99”, în Breen, R. (ed.), *Social Mobility in Europe*, Oxford, Oxford University Press, pp.345-381
- Ganzeboom, H.B.G.; Luijkx, R. (2004b), „More Recent Trends in Intergenerational Occupational Class Reproduction in the Netherlands 1970-2004: Evidence from an Expanded Database”, în *The Netherlands' Journal of Social Sciences*, **40**, 2, pp.114-142
- Ganzeboom, H.B.G.; Nieuwbeerta, P. (1996), „Access to Education in Five Eastern European Countries between 1940 and 1985. Results of a Cross-National Survey”, în Ganzeboom, H.B.G. (ed.), *Proceedings of the Third Workshop on Transformation Processes in Eastern Europe, December 1 and 2, 1994*, The Hague, NWO-ESR, pp.197-217
- Ganzeboom, H.B.G.; Treiman, D.J. (2003), „Three Internationally Standardised Measures for Comparative Research on Occupational Status”, în Hoffmeyer-Zlotnik, J.H.P.; Wolf, C. (eds.), *Advances in Cross-National Comparison. A European Working Book for Demographic and Socio-Economic Variables*, New York, Kluwer Academic Press, pp.159-193
- Ganzeboom, H.B.G.; Treiman, D.J. (2007), „Ascription and achievement in occupational attainment in comparative perspective”, Paper prepared for presentation at The Sixth Meeting of the Russell Sage Foundation/Carnegie Corporation University Working Groups on the Social Dimensions of Inequality, UCLA, 25-26 January 2007 (last revised 20 January 2007), <http://www.ccpr.ucla.edu/publications/conference-proceedings/CP-A-007.pdf>, accesat în 19.02.2013
- Ganzeboom, H.B.G.; Treiman, D.J.; Ultee, W.C. (1991), „Comparative Intergenerational Stratification Research: Three Generations and Beyond”, *Annual Review of Sociology*, **17**, pp.277-302
- Gesthuizen, M.; Wolbers, M.H.J. (2010), „Employment transitions in the Netherlands, 1980-2004: Are low educated men subjected to structural or cyclical crowding out?”, *Research in Social Stratification and Mobility*, **28**, pp.437-451
- Gheorghiu, M.D. (2011), „Experiențe educaționale ale frontierelor sociale în România”, în Gheorghiu, M.D.; Saint Martin, M. de; Montvalon, B. de (coord.), *Educație și frontiere sociale. Franța, România, Brazilia, Suedia*, Iași, Editura Polirom, pp.190-256
- Gheorghiu, M.D.; Saint Martin, M. de; Montvalon, B. de (coord.) (2011), *Educație și frontiere sociale. Franța, România, Brazilia, Suedia*, Iași, Editura Polirom
- Giddens, A. (2000), *Sociologie*, București, Editura Bic ALL, pp.263-310
- Goldmann, L. (1972), *Sociologia literaturii*, București, Editura Politică
- Goldthorpe, J.H. (2010), „Analysing Social Inequality: A Critique of Two Recent Contributions from Economics and Epidemiology”, în *European Sociological Review*, **26**, 6, pp.731-744
- Goldthorpe, J.H.; Hope, K. (1994), „Occupational Grading and Occupational Prestige”, în Grusky, D.B. (ed.), *Social Stratification. Class, Race, and Gender in Sociological Perspective*, Boulder/San Francisco/Oxford, Westview Press, pp.212-218
- Goodman, L.A. (1965), „On the Statistical Analysis of Mobility Tables”, *The American Journal of Sociology*, **70**, 5, pp.564-585
- Gouldner, A.W. (1994), „The Future of Intellectuals and the Rise of the New Class”, în Grusky, D.B. (ed.), *Social Stratification. Class, Race, and Gender in Sociological Perspective*, Boulder/San Francisco/Oxford, Westview Press, pp.711-722
- Granovetter, M. (1994), „Toward a Sociological Theory of Income Differences”, în Grusky, D.B. (ed.), *Social Stratification. Class, Race, and Gender in Sociological Perspective*, Boulder/San Francisco/Oxford, Westview Press, pp.370-383
- Granovetter, M. (2005), „The Impact of Social Structure on Economic Outcomes”, în *Journal of Economic Perspectives*, **19**, 1, pp.33-50
- Grusky, D.B. (1994), „The Contours of Social Stratification”, în Grusky, D.B. (ed.), *Social Stratification. Class, Race, and Gender in Sociological Perspective*, Boulder/San Francisco/Oxford, Westview Press, pp.3-35
- Grusky, D.B.; Sato, Y.; Jonsson, J.O.; Miwa, S.; DiCarlo, M.; Pollak, R.; Brinton, M.C. (2008), „Social Mobility in Japan: A New Approach to Modeling Trend in Mobility”, în Watanabe, T. (ed.), *Intergenerational Mobility and Intragenerational Mobility*, 2005 SSM Research Project Series, Volume III, pp.1-26, http://www.stanford.edu/group/scspi/grusky/article_files/social_mobility_japan.pdf, accesat în 19.02.2013
- Grusky, D.B.; Weeden, K.A. (2008), „Are There Social Classes? A Framework for Testing Sociology's

- Favorite Concept”, în Lareau, A.; Conley, D. (eds.), *Social Class: How Does it Work?*, New York, Russell Sage Foundation, pp.65-90
- Gundert, S.; Mayer, K.U. (2012), „Gender Segregation in Training and Social Mobility of Women in West Germany”, în *European Sociological Review*, **28**, 1, pp.59-81
- Güveli, A.; Luijckx, R.; Ganzeboom, H.B.G. (2012), „Patterns of intergenerational mobility of the old and new middle classes in a post-industrial society: Netherlands 1970-2006”, în *Social Science Research*, **41**, pp.224-241
- Hansen, H.K.; Niedomysl, T. (2009), „Migration of the creative class: evidence from Sweden”, în *Journal of Economic Geography*, **9**, pp.191-206
- Hauser, R.M. (1980), „Some Exploratory Methods for Modeling Mobility Tables and Other Cross-Classified Data”, *Sociological Methodology*, **11**, pp.413-458
- Heath, A.; Payne, C. (1999), „Twentieth Century Trend in Social Mobility in Britain”, Working Paper Number 70, Centre for Research into Election and Social Trends, pp.1-34, <http://www.crest.ox.ac.uk/papers/p70.pdf>, accesat în 19.02.2013
- Hodge, R.W. (1994), „The Measurement of Occupational Status”, în Grusky, D.B. (ed.), *Social Stratification. Class, Race, and Gender in Sociological Perspective*, Boulder/San Francisco/Oxford, Westview Press, pp.221-228
- Hout, M. (2008), „How Class Works: Objective and Subjective Aspects of Class Since the 1970s”, în Lareau, A.; Conley, D. (eds.), *Social Class: How Does it Work?*, New York, Russell Sage Foundation, pp.25-64
- Hout, M.; DiPrete, T.A. (2006), „What we have learned: RC28’s contributions to knowledge about social stratification”, în *Research in Social Stratification and Mobility*, **24**, pp.1-20
- Iannelli, C. (2011), „Educational Expansion and Social Mobility: The Scottish Case”, în *Social Policy & Society*, **10**, 2, pp.251-264
- Iannelli, C.; Paterson, L. (2004), „Social Mobility in Scotland since the Middle of the Twentieth Century”, ESRC Research Project, Working Paper 1
- Iannelli, C.; Paterson, L. (2005), „Does Education Promote Social Mobility?”, <http://www.ces.ed.ac.uk/PDF%20Files/Brief035.pdf>, accesat în 20.08.2006
- Iannelli, C.; Paterson, L. (2007), „Education and social mobility in Scotland”, în *Research in Social Stratification and Mobility*, **25**, pp.219-232
- Ishida, H.; Miwa, S. (2005), „Social Mobility and Education in Postwar Japan”, Paper presented at the ISA Research Committee on Social Stratification and Mobility (RC28) meeting, UCLA August 2005, <http://www.ccpr.ucla.edu/publications/conference-proceedings/CP-05-016.pdf>, accesat în 19.02.2013
- Ishida, H.; Müller, W.; Ridge, J.M. (1995), „Class Origin, Class Destination and Education: A Cross-National Study of Ten Industrial Nations”, în *American Journal of Sociology*, **101**, 1, pp.145-193
- Jonsson, J.O.; Grusky, D.B.; DiCarlo, M.; Pollak, R.; Brinton, M.C. (2007), „Micro-Class Mobility. Social Reproduction in Four Countries”, <http://www.mzes.uni-mannheim.de/publications/wp/wp-100.pdf>, accesat în 19.02.2013
- Jonsson, J.O.; Grusky, D.B.; Pollak, R.; DiCarlo, M.; Mood, C. (2011), „Occupations and Social Mobility: Gradational, Big-Class, and Micro-Class Reproduction in Comparative Perspective”, în Smeeding, T.M.; Erikson, R.; Jäntti, M. (eds.), *Persistence, Privilege, and Parenting. The Comparative Study of Intergenerational Mobility*, New York, Russell Sage, pp.138-171
- Katrnák, T. (2008), „Educational Assortative Mating in the Czech Republic, Slovakia and Hungary between 1976 and 2003”, în *Sociologia*, **40**, 3, pp.236-257
- Kaya, Y. (2008), „Proletarianization with polarization: Industrialization, globalization, and social class in Turkey, 1980-2005”, în *Research in Social Stratification and Mobility*, **26**, pp.161-181
- King, L.P.; Szelenyi, I. (2004a), „The Limits of the New Class Project in the West”, în King, L.P.; Szelenyi, I., *Theories of the New Class: Intellectuals and Power*, Minneapolis, University of Minnesota Press, pp.192-218
- King, L.P.; Szelenyi, I. (2004b), „The « Third Way » as the Fourth Wave of New Class Projects?”, în King, L.P.; Szelenyi, I., *Theories of the New Class: Intellectuals and Power*, Minneapolis, University of Minnesota Press, pp.219-243
- Klimova, A.; Rudas, T. (2011), „Coordinate free analysis of trends in British social mobility”, Working Paper no.112, Center for Statistics and the Social Sciences, University of Washington, November 9, 2011
- Korupp, S.E.; Ganzeboom, H.B.G.; Lippe, T. van der (2002), „Do Mothers Matter? A Comparison of Models of the Influence of Mothers’ and Fathers’ Educational and Occupational Status on Children’s Educational Attainment”, în *Quality & Quantity*, **36**, pp.17-42

- Korupp, S.E.; Sanders, K.; Ganzeboom, H.B.G. (2002), „The Intergenerational Transmission of Occupational Status and Sex-Typing at Children’s Labour Market Entry”, în *The European Journal of Women’s Studies*, **9**, 1, pp.7-29
- Kumlin, J. (2010), „Occupational shifts across sex-type boundaries in the Swedish labour market”, în *Research in Social Stratification and Mobility*, **28**, pp.417-436
- Lamont, M.; Molnár, V. (2002), „The Study of Boundaries in the Social Sciences”, în *Annual Review of Sociology*, **28**, pp.167-195
- Lareau, A. (2008), „Introduction: Taking Stock of Class”, în Lareau, A.; Conley, D. (eds.), *Social Class: How Does it Work?*, New York, Russell Sage Foundation, pp.3-24
- Larionescu, M.; Mărginean, I.; Neagu, G. (2007), *Constituirea clasei mijlocii în România*, București, Editura Economică, ediția a doua
- Leeuwen, M.H.D. van; Maas, I. (1996), „Long-term social mobility: research agenda and a case study (Berlin, 1825-1957)”, în *Continuity and Change*, **11**, 3, pp.399-433
- Leeuwen, M.H.D. van (2009), „Social inequality and mobility in history: introduction”, *Continuity and Change*, **24**, 3, pp.399-419
- Lemel, Y. (1991), *Stratification et mobilité sociale*, Paris, Armand Colin Editeur
- Li, Y.; Devine, F. (2011), „Is social mobility really declining? Intergenerational class mobility in Britain in the 1990s and the 2000s”, în *Sociological Research Online*, **16**, 3, pp.1-25
- Lipset, S.M.; Bendix, R.; Zetterberg, H.L. (1994), „Social Mobility in Industrial Society”, în Grusky, D.B. (ed.), *Social Stratification. Class, Race, and Gender in Sociological Perspective*, Boulder/San Francisco/Oxford, Westview Press, pp.250-259
- Lucchini, M.; Bella, S.D.; Pisati, M. (2013), „The Weight of the Genetic and Environmental Dimensions in the Intergenerational Transmission of Educational Success”, în *European Sociological Review*, **29**, 2, pp.289-301
- Luijkx, R.; Róbert, P.; Graaf, P.M. de; Ganzeboom, H.B.G. (1998), „From Ascription to Achievement: the Status Attainment Process in Hungary from 1910 to 1991”, în Nieuwbeerta, P.; Ganzeboom, H.B.G. (eds.), *Proceedings of the Fifth Conference on Transformation Processes in Eastern Europe, March 6 and 7, 1997. Part II: Social Stratification*, The Hague, ESR/NWO, pp.93-119
- Luijkx, R.; Róbert, P.; Graaf, P.M. de; Ganzeboom, H.B.G. (2002), „Changes in status attainment in Hungary between 1910 and 1989: Trendless fluctuation or systematic change?”, în *European Societies*, **4**, 1, pp.107-140
- Macdonald, K.M. (1995), *The Sociology of the Professions*, London/Thousand Oaks/New Delhi, SAGE
- Mandel, H. (2012), „Occupational mobility of American women: Compositional and structural changes, 1980-2007”, în *Research in Social Stratification and Mobility*, **30**, pp.5-16
- Marshall, G. (ed.) (2003), *Dicționar de sociologie*, București, Editura Univers Enciclopedic
- McCann, J.C. (1977), „A Theoretical Model for the Interpretation of Tables of Social Mobility”, *American Sociological Review*, **42**, 1, pp.74-90
- McClendon, Mc Kee J. (1977), „Structural and Exchange Components of Vertical Mobility”, *American Sociological Review*, **42**, 1, pp.56-74
- McIntosh, J.; Munk, M.D. (2009), „Social class, family background, and intergenerational mobility”, *European Economic Review*, **53**, pp.107-117
- Mellander, C.; Florida, R.; Rentfrow, J. (2012), „The creative class, post-industrialism and the happiness of nations”, în *Cambridge Journal of Regions, Economy and Society*, **5**, 1, pp.31-43
- Meraviglia, C.; Ganzeboom, H.B.G. (2008), „Mothers’ and Fathers’ Influence on Occupational Status Attainment in Italy”, în *Political and Electoral Navigations*, **2**, pp.29-65
- Merklen, D.; Saint Martin, M. de (2011), „Frontierele sociale între diviziune și mișcare”, în Gheorghiu, M.D.; Saint Martin, M. de; Montvalon, B. de (coord.), *Educație și frontiere sociale. Franța, România, Brazilia, Suedia*, Iași, Editura Polirom, pp.13-23
- Mills, C.W. (1994), „The Power Elite”, în Grusky, D.B. (ed.), *Social Stratification. Class, Race, and Gender in Sociological Perspective*, Boulder/San Francisco/Oxford, Westview Press, pp.161-170
- Muntaner, C.; Borrell, C.; Vanroelen, C.; Chung, H.; Benach, J.; Kim, I.H.; Ng, E. (2010), „Employment relations, social class and health: A review and analysis of conceptual and measurement alternatives”, în *Social Science & Medicine*, **71**, pp.2130-2140
- Noble, T. (2001), „Unexamined Assumptions and Neglected Questions in Social Mobility Research”, în *ShOP*, Issue 5, November, <http://www.sheffield.ac.uk/socstudies/shop/5>, accesat în 15.04.2002

- Oesch, D.; Menés, J.R. (2011), „Upgrading or polarization? Occupational change in Britain, Germany, Spain and Switzerland, 1990-2008”, în *Socio-Economic Review*, **9**, pp.503-531
- Pakulski, J.; Waters, M. (1996), *The Death of Class*, London, SAGE Publications Ltd.
- Parker, S.C.; Rougier, J. (2001), „Measuring Social Mobility as Unpredictability”, *Economica*, **68**, 269, pp.63-76
- Plessz, M. (2010), „Les ouvriers en Europe centrale: la dissolution d’une catégorie sociale dans les statistiques”, în *Sociologie du travail*, **52**, pp.340-358
- Ponti, G.; Seymour, R.M. (1997), „Conventions and Social Mobility in Bargaining Situations”, <http://else.econ.ucl.ac.uk/papers/mobility.pdf>, accesat în 12.12.2004
- Przeworski, A. (1977), „Proletariat Into a Class: The Process of Class Formation from Karl Kautsky’s „The Class Struggle” to Recent Controversies”, în *Politics and Society*, **7**, 4, pp.343-401
- Reimer, D.; Pollak, R. (2010), „Educational Expansion and Its Consequences for Vertical and Horizontal Inequalities in Access to Higher Education in West Germany”, în *European Sociological Review*, **26**, 4, pp.415-430
- Rijken, S.; Maas, I.; Ganzeboom, H.B.G. (2007), „The Netherlands: Access to Higher Education – Institutional Arrangements and Inequality of Opportunity”, în Shavit, Y.; Arum, R.; Gamoran, A.; Menahem, G. (eds.), *Stratification in Higher Education*, Stanford, Stanford University Press, pp.266-293
- Rogoff, N. (1957), „Recent Trends in Urban Occupational Mobility”, în Hatt, P.K.; Reiss, A.J.Jr. (eds.), *Cities and Society*, Glencoe, Ill, The Free Press, pp.432-445
- Rotariu, T. (1980), *Școala și mobilitatea socială în țările capitaliste dezvoltate*, București, Editura Științifică și Enciclopedică
- Rotariu, T. (1996a), „Stratificarea socială”, în Rotariu, T.; Iluț, P. (coord.), *Sociologie*, Cluj-Napoca, Editura Mesagerul, ediția a II-a, pp.175-210
- Rotariu, T. (1996b), „Mobilitatea socială”, în Rotariu, T.; Iluț, P. (coord.), *Sociologie*, Cluj-Napoca, Editura Mesagerul, ediția a II-a, pp.211-230
- Sandu, D. (1999), *Spațiul social al tranziției*, Iași, Editura Polirom
- Sandu, D. (2005), „România rural-neagră azi”, în *Sociologie Românească*, Vol. III, Nr. 4, pp.76-108
- Scase, R. (1998), *Clasele sociale*, București, Editura DU Style
- Schaefer, R.T.; Lamm, R.P. (1995), *Sociology*, New York, McGraw-Hill Inc., 5th edition
- Schindler, S.; Lörz, M. (2012), „Mechanisms of Social Inequality Development: Primary and Secondary Effects in the Transition to Tertiary Education Between 1976 and 2005”, în *European Sociological Review*, **28**, 5, pp.647-660
- Schneider, S.L. (2010), „Nominal comparability is not enough: (In-)equivalence of construct validity of cross-national measures of educational attainment in the European Social Survey”, în *Research in Social Stratification and Mobility*, **28**, pp.343-357
- Schröder, H.; Ganzeboom, H.B.G. (2012), „Scaling the grades: a comparison of different methods to achieve cross-national comparability in the measurement of education level”, Paper in progress, last revised May 14 2012, [http://www.harryganzeboom.nl/pdf/2012-schroeder-ganzeboom-isled-essR5-\(manuscript\).pdf](http://www.harryganzeboom.nl/pdf/2012-schroeder-ganzeboom-isled-essR5-(manuscript).pdf), accesat în 19.02.2013
- Schulz, W.; Maas, I. (2012), „Studying Career Success – the Role of Resources and Norms for Occupational Status Attainment in The Netherlands, 1865-1940”, în *European Sociological Review*, **28**, 2, pp.220-240
- Selz, M.; Vallet, L.-A. (2006), „La démocratisation de l’enseignement et son paradoxe apparent”, în *Données sociales – La société française*, édition 2006, pp.101-107
- Shavit, Y.; Yaish, M.; Bar-Haim, E. (2007), „The Persistence of Persistent Inequality”, Paper presented at the ISA Research Committee on Social Stratification and Mobility, Brno, Czech Republic, May 2007, <http://soc.haifa.ac.il/~yaish/papers/ShavitYaishBarHaim.pdf>, accesat în 19.02.2013
- Shils, E. (1994), „Deference”, în Grusky, D.B. (ed.), *Social Stratification. Class, Race, and Gender in Sociological Perspective*, Boulder/San Francisco/Oxford, Westview Press, pp.197-203
- Sørensen, A.B. (1994), „The Basic Concepts of Stratification Research: Class, Status, and Power”, în Grusky, D.B. (ed.), *Social Stratification. Class, Race, and Gender in Sociological Perspective*, Boulder/San Francisco/Oxford, Westview Press, pp.229-241
- Sørensen, A.B.; Kalleberg, A.L. (1994), „An Outline of a Theory of the Matching of Persons to Jobs”, în Grusky, D.B. (ed.), *Social Stratification. Class, Race, and Gender in Sociological Perspective*, Boulder/San Francisco/Oxford, Westview Press, pp.362-369
- Sorokin, P.A. (1994), „Social and Cultural Mobility”, în Grusky, D.B. (ed.), *Social Stratification. Class, Race, and Gender in Sociological Perspective*, Boulder/San Francisco/Oxford, Westview Press, pp.245-250

- Stan, D.; Stan, L. (1997), „Universitatea – mediu de formare a elitelor societății și de manifestare a unor disfuncții specifice”, în Neculau, A., *Câmpul universitar și actorii săi*, Iași, Editura Polirom, pp.6-90
- Suleiman, E.; Mendras, H. (sub direcția) (2001), *Recrutarea elitelor în Europa*, Timișoara, Editura Amarcord
- Szelényi, I. (1994), „Post-Industrialism, Post-Communism, and the New Class”, în Grusky, D.B. (ed.), *Social Stratification. Class, Race, and Gender in Sociological Perspective*, Boulder/San Francisco/Oxford, Westview Press, pp.723-729
- Thélot, C.; Vallet, L.-A. (2000), „La réduction des inégalités sociales devant l'école depuis le début du siècle”, în *Economie et statistique*, No. 334, pp.3-32
- Tieben, N. (2011), „Parental Resources and Relative Risk Aversion in Intra-secondary Transitions: A Trend Analysis of Non-standard Educational Decision Situations in the Netherlands”, în *European Sociological Review*, **27**, 1, pp.31-42
- Torche, F.; Ribeiro, C.C. (2010), „Pathways of change in social mobility: Industrialization, education and growing fluidity in Brazil”, *Research in Social Stratification and Mobility*, **28**, pp.291-307
- Treiman, D.J. (1994), „Occupational Prestige in Comparative Perspective”, în Grusky, D.B. (ed.), *Social Stratification. Class, Race, and Gender in Sociological Perspective*, Boulder/San Francisco/Oxford, Westview Press, pp.208-211
- Treiman, D.J.; Ganzeboom, H.B.G. (2000), „The Fourth Generation of Comparative Stratification Research”, în Quah, S.R.; Sales, A. (eds.), *The International Handbook of Sociology*, London/Thousand Oaks/New Delhi, SAGE Publications, pp.123-150
- Triventi, M. (2013), „Stratification in Higher Education and Its Relationship with Social Inequality: A Comparative Study of 11 European Countries”, în *European Sociological Review*, **29**, 3, pp.489-502
- Tufiș, P.A. (2011), „Structură, stratificare și mobilitate socială”, în Vlăsceanu, L. (coord.), *Sociologie*, Iași, Editura Polirom, pp.294-336
- Tufiș, P.A. (2012), *Status Attainment: Predictable Patterns or Trendless Fluctuation?*, Iași, Editura Institutul European
- Tumin, M.M. (1994), „Some Principles of Stratification: A Critical Analysis”, în Grusky, D.B. (ed.), *Social Stratification. Class, Race, and Gender in Sociological Perspective*, Boulder/San Francisco/Oxford, Westview Press, pp.47-54
- Uunk, W.J.G.; Ganzeboom, H.B.G.; Róbert, P. (1996), „Bivariate and multivariate scaled association models. An application to homogamy of social origin and education in Hungary between 1930 and 1979”, în *Quality & Quantity*, **30**, pp.323-343
- Vallet, L.-A. (1986), „Activité professionnelle de la femme mariée et détermination de la position sociale de la famille. Un test empirique: la France entre 1962 et 1982”, în *Revue française de sociologie*, **27**, 4, pp.655-696
- Vallet, L.-A. (1999), „Quarante années de mobilité sociale en France: L'évolution de la fluidité sociale à la lumière de modèles récents”, în *Revue française de sociologie*, **40**, 1, pp.5-64
- Vallet, L.-A. (2002), „Change in Intergenerational Social Fluidity in France from 1970s to the 1990s and its Explanation: An Analysis Following the CASMIN Approach”, în *Journées d'études Céreq – Lasmas – IdL, Rennes, 15 et 16 mai 2002, „Formation tout au long de la vie et carrières en Europe”*, pp.321-340
- Vallet, L.-A. (2004a), „The Dynamics of Inequality of Educational Opportunity in France: Change in the Association Between Social Background and Education in Thirteen Five-Year Birth Cohorts (1908-1972)”, ISA Research Committee on Social Stratification and Mobility (RC 28) Neuchâtel Conference, Switzerland, 7-9 May 2004
- Vallet, L.-A. (2004b), „State of the Art, Current Issues, and Future Prospects in Comparative Educational Stratification Research”, Comparative Analysis of Intergenerational Inheritance Theme, Final workshop of the Changequal Network on Economic Change, Unequal Life-Chances and Quality of Life, University of Stockholm, November 23rd-25th 2004
- Vallet, L.-A. (2005), „Utiliser le modèle log-linéaire pour mettre au jour la structure du lien entre les deux variables d'un tableau de contingence: un exemple d'application à la mobilité sociale”, în *Insee – Actes des Journées de Méthodologie Statistique 2005*, pp.1-21
- Vallet, L.-A. (2007), „Sur l'origine, les bonnes raisons de l'usage et la fécondité de l'odds ratio”, în *Courier des statistiques*, No. 121-122, pp.59-65
- Vallet, L.-A.; Selz, M. (2007), „Évolution historique de l'inégalité des chances devant l'école - des méthodes et des résultats revisités”, în *Éducation & formations*, No. 74, pp.65-74
- Van Bavel, J.; Moreels, S.; Van de Putte, B.; Matthijs, K. (2011), „Family size and intergenerational social

- mobility during the fertility transition: Evidence of resource dilution from the city of Antwerp in nineteenth century Belgium”, in *Demographic Research*, **24**, Article 14, pp.313-344
- Wallace, R.A.; Wolf, A. (1999), *Contemporary Sociological Theory. Expanding the Classical Tradition*, Upper Saddle River, New Jersey, Prentice Hall
- Waters, M. (1994), *Modern Sociological Theory*, London/Thousand Oaks/New Delhi, SAGE Publications
- Weber, M. (1944), „Class, Status, Party”, *Politics*, October, pp.271-278
- Whelan, C.T.; Layte, R. (2006), „Economic boom and social mobility: The Irish experience”, *Research in Social Stratification and Mobility*, **24**, pp.193-208
- Wong, Y.-L. (2011), „Overlooked insights from mobility instances? Reconsider our understanding of mobility processes”, in *Research in Social Stratification and Mobility*, **29**, 2, pp.181-192
- Wright, E.O. (2003), „Social Class”, Madison, University of Wisconsin, <http://www.ssc.wisc.edu/~wright/Social%20Class%20--%20Sage.pdf>, accesat în 15.06.2012
- Wright, E.O. (2009), „From Grand Paradigm Battles to Pragmatist Realism: Towards an Integrated Class Analysis”, Madison, University of Wisconsin, <http://www.ssc.wisc.edu/~wright/Published%20writing/From-Grand-Paradigm-to-Pragmatist-Realism--NLR-forthcoming.pdf>, accesat în 15.06.2012
- Wu, X. (2010), „Economic transition, school expansion and educational inequality in China, 1990-2000”, in *Research in Social Stratification and Mobility*, **28**, pp.91-108
- Wu, Y. (2008), „Cultural capital, the state, and educational inequality in China, 1949-1996”, in *Sociological Perspectives*, **51**, 1, pp.201-227
- Xie, Y. (1994), „Log-Multiplicative Models for Discrete-Time, Discrete-Covariate Event-History Data”, in *Sociological Methodology*, **24**, pp.301-340
- Zajicek, A.M.; Calasanti, T.M.; Zajicek, E.K. (2007), „Pension reforms and old people in Poland: An age, class and gender lens”, in *Journal of Aging Studies*, **21**, pp.55-68